

Dlouhodobým monitoringem dění v regionu může poradna včas a adekvátně zareagovat na narůstající problémy v oblasti ochrany životního prostředí. Poradna Ekocentra Vlašim tak vytipovala jako rozhodujícího hráče v oblasti záměrů a projektu v obcích samosprávy a zaměřila na ně intenzivní vzdělávací projekt. Uvědomělejší rozhodování radnic na Benešovsku ohledně rozvojových aktivit a projektů v sobě nese dostatek informací, kontaktů a komplexní přístup. Výsledek svědčí jak společnosti, tak životnímu prostředí, a to zejména v oblasti zeleně, ovzduší, úspor energií atd.

**SEPĚTÍ →
S REGIONEM →**

Obce to myslí dobře, ale...

Při kontaktu ekoporadny s obcany bylo zjištěno, že v mnoha obcích dochází během nejrůznějších údržbových i modernizačních zásahů k nevratnému poškozování životního prostředí či jeho zanedbávání. Například při čištění obecního koupaliště, které slouží zároveň jako biotop chráněných druhů živočichů (např. obojživelníků), je zvolen jarní termín, tedy doba jejich rozmnožování. Hrozbu likvidace těchto populací chráněných živočichů voleným představitel veřejné správy většinou neposuzují. Dále například údržba zeleně v obcích probíhá (zejména vinou nedostatku financí) svépomocí a neodborně.

Co se týče infrastruktury nahrazují samosprávy dosloužilá osvětlovací tělesa nevhodnými typy, které svítí nevhodným směrem (např. do směrů nad vodorovný horizont, svítí občanům do oken domů apod.), které se stávají pastmi pro zvířata (hmyz, ptáky, netopýry či veverky) či používají energeticky náročné zdroje světla.

Podobně je tomu i při nevhodné volbě způsobu slavnostního osvětlení obcí, kdy je za dostačující považováno používání oslňujících všesměrových halogenových svítidel, přitom jsou běžně dostupné způsoby citlivého, profesionálního a esteticky přijatelného řešení této problematiky.

Veřejné instituce jsou významným odběratelem výrobků, u kterých existují k přírodě, veřejným rozpočtům i životnímu prostředí šetrnější alternativy (např. ekologicky šetrné výrobky, biopotraviny, vyšší energetická třída elektrospotřebičů apod.). Přestože jsou cenově srovnatelné s konvenční produkcí, v myslích lidí však přetrvávají stereotypy, že jsou drahé, že poškozují techniku (např. kopírky či tiskárny s recyklovaným papírem), že jsou málo účinné (např. u úklidových prostředků) či nejsou na trhu běžně dostupné.

Představitelé veřejné správy kladou velký důraz na vzhled obcí. Často však připustí, tolerují či přímo iniciují trvalé poškození veřejných prostranství, okolí historicky cenných budov či sakrálních staveb nevhodným umístěním mobiliáře (např. odpadové kontejnery, vývěsní plochy), instalací venkovního elektrického vedení skrze koruny stromů, umístěním hnojšť a stohů na pohledově významných místech apod.

Na těchto prostranstvích pak pracovníci veřejné správy často bezmyšlenkovitě používají chemické prostředky a pak dochází k opakovanému ohrožování vodních biotopů v obcích, při nevhodném použití k likvidaci sousedních porostů (např. krajů zahrádek obyvatel).

Mnoho obcí disponuje místními zdroji, avšak využívá je neefektivně nebo vůbec. V případě vody např. nevhodnou úpravou břehů urychluje odtok vody z území obce či vodní toky zanedbává a nevyužívá, dřevní hmotu z lesního hospodaření pálí přímo v lese místo možného využití např. na štěpku nebo mulč, podceňují možnosti sběru bioodpadu a následné kompostování a využití kompostu v místním hospodářství apod.

**PREVENTIVNÍ →
OCHRANA →
ŽIVOTNÍHO →
PROSTŘEDÍ →**

Víc vědět a lépe se rozhodovat

Cílem poradny bylo na úrovni deseti témat přiblížit možné postupy při ochraně životního prostředí v obcích a městech okresu Benešov (území tří ORP – Benešov, Vlašim, Votice) prostřednictvím vzdělávání a osvěty zástupců a pracovníků veřejné správy, realizátorů činností ovlivňujících ŽP v obcích, nevládních organizací a zapojením veřejnosti a dětí a mládeže. Vybraná témata korespondovala s dlouholetými profesionálními zkušenostmi pracovníků naší organizace.

**TÝMOVÁ →
SPOLUPRÁCE →**

← ← ← ← ← ← ← ←
Identifikace problémových témat na úrovni obcí.

→ → → → → → → →
Klíčovou roli hrají v této oblasti samosprávy.

→ → → → → → → →
Odpovědnost za zvolené řešení byla ponechána výhradně na klientovi.

Realizace projektu přinesla větší informovanost o možných dopadech lidského konání na životní prostředí a jejich případnou eliminaci či minimalizaci, zejména v oblastech: zachování biodiverzity v obcích a městech regionu při údržbě obecního majetku, odborná péče o zeleň, základní osvětlovací komfort v obcích, zachování kvality bydlení, zabránění úhynu zvířat a úspora energie, zkvalitnění vzhledu obcí a měst regionu z pohledu veřejného osvětlení, úspora zdrojů, snižování dopadu výroby na přírodu a životní prostředí používáním certifikovaných a energeticky méně náročných výrobků zavedením zeleného úřadování, snižování dopadů nadměrné dopravy obcemi a městy regionu, promyšlené nakládání s veřejným prostorem a vzhledem obcí a měst regionu, střídání, racionální a bezpečné používání chemických prostředků a nahrazení šetrnými metodami, efektivní a racionální využívání místních zdrojů (např. dřevní hmoty, bioodpadu), zpomalování odtoku vody z území obcí a měst regionu, vhodná úprava břehů vodních toků, eliminace výskytu invazních druhů rostlin na území obcí a měst regionu, zajištěná průchodnost krajiny a údržba a obnova cest. Vedlejším cílem bylo zainteresovat děti, mládež a veřejnost na zdravém životním prostředí v obcích a městech, kde žijí.

← UDRŽITELNÝ ROZVOJ
← PREVENTIVNÍ OCHRANA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

S nabídkou vzdělávacích aktivit a asistence jsme se obrátili na devadesát obcí a měst okresu Benešov, z nichž konkrétní zájem o spolupráci projevil osm obcí (Čerčany, Divišov, Chlum, Chocerady, Ostředek, Postupice, Ratměřice a Stříbrná Skalice). Dále jsme oslovili všechny základní školy v zájmovém regionu. Oproti očekávání se však do projektu přihlásila pouze jedna škola (Základní škola Divišov).

Další zdroje informací

V rámci vzdělávacích aktivit účastníci obdrželi textové materiály, které byly také zveřejněny na webových stránkách realizátora. Dále byly obcím poskytnuty odborné příručky a tematické letáky a projekt i jeho výstupy byly medializovány. Projekt byl také představen v rámci slavnostního vyhlášení ocenění Blanický rytíř. To udělují neziskové organizace Podblanicka osobám, které se významně zasloužily o ochranu a rozvoj kulturního a přírodního dědictví Podblanicka.

← POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ

← PROFESIONALITA

Některé obce využily možnost asistence v konkrétních tématech (např. Čerčany ochrana ovzduší, Ratměřice péči o zeleň, Chlum péči o zeleň a veřejné osvětlení, Chocerady průchodnost krajiny a zeleň apod.). Projekt je přenositelný i na jiná témata, do kteréhokoli regionu, do jakéhokoli ekoporadny.

← PROCESNÍ PORADENSTVÍ

← ANALÝZA

Cílovou skupinou (klient) byla veřejná správa, vzdělávání a asistence probíhaly osobně, výsledky projektu byly prezentovány také v širším fóru veřejné správy (např. na jednání zastupitelstva obce).

← SEPĚTÍ S REGIONEM

Zkušenosti z realizace projektu využijeme při dalším kontaktu se stávajícími klienty (veřejnou správou), asistence je k dispozici i dalším potenciálním klientům z řad obcí a měst regionu (některé již projeví zájem).

Témata a příklady šetrných řešení přesměrovaly zájem klientů od původního záměru (např. plošně vykácet starou březovou alej či investovat do údržby těžce poškozené zeleně) k systémovému řešení (komunikace s občany, medializace záměru, postupná obnova zeleně, výsadba původních druhů stromů apod.).

Během projektu jsme zformulovali novou nabídku služeb pro klienty (interpretace kulturního a přírodního dědictví v obci a okolí) a s několika klienty již připravujeme v této oblasti užší spolupráci (Čerčany, Jizbice, Popovice, Ratměřice).

Název:	PRAKTICKÉ PŘÍKLADY PRO ZLEPŠENÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ OBCÍ A MĚST OKRESU BENEŠOV
Téma:	Ochrana životního prostředí
Cílová skupina:	Veřejná správa
Místo realizace:	okres Benešov
Doba realizace:	2010
Webová stránka:	http://www.csopvlasim.cz/ekoporadna/projekty.php
Řešitel:	Mgr. Jan Urban
Partneři:	-
Zdroje financování:	MŽP, vlastní zdroje